

มาตรฐานการจัดประเภทผลิตภัณฑ์

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำมาตรฐานการจัดประเภทผลิตภัณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดจำแนกข้อมูลผลิตภัณฑ์ตามลักษณะของสินค้าและบริการ สาเหตุที่เลือกใช้การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก

- 1) สามารถจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ได้ทั้งสินค้าและบริการ
- 2) เป็นการจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ตามโครงสร้างการจัดประเภทอุตสาหกรรม (TSIC) ทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้
- 3) เป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับและสามารถเปรียบเทียบกับการจัดประเภทผลิตภัณฑ์อื่นได้ เช่น CPC, HS เป็นต้น

- คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1) **ผลิตภัณฑ์** หมายถึง ผลผลิต (OUTPUT) ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสถานประกอบการ ซึ่งประกอบด้วยสินค้าและบริการ

2) **CPA** (Statistical Classification of Products by Activity within the European Economic Community) คือ การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จัดทำโดยสหภาพยุโรป

3) **CPA 2011** (Statistical Classification of Products by Activity 2011: NSO Version) คือ การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

4) **HS** (Harmonized Commodity Description and Coding System) คือ พิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนีส์ จัดทำโดยองค์การศุลกากรโลก

- แนวคิดการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดประเภทข้อมูลสถิติ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ เช่น ข้อมูลด้านการผลิต การค้า การบริโภคสินค้า และการขนส่งสินค้า เป็นต้น และเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลสถิติที่ผลิตขึ้นในสาขาสถิติที่แตกต่างกันได้

- การปรับปรุงการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการจัดทำและปรับปรุงการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจมาแล้วจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 1996)
2. การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (CPA 2011 NSO Version)

1. การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 1996)

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำ การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 1996) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการจัดจำแนกข้อมูลผลิตภัณฑ์ตามลักษณะของสินค้าและบริการ เช่น ข้อมูลด้านการผลิต การค้า การบริโภคสินค้า และการขนส่งสินค้า เป็นต้น

ในการจัดทำเอกสารการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจนี้ อ้างอิงจากเอกสาร Statistical Classification of Products by Activity within the European Economic Community (CPA) ฉบับปี ค.ศ. 1996 เนื่องจากการจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ตามโครงสร้างการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล (ISIC Rev. 3.0) ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรฐานสถิติที่เป็นที่รู้จักและใช้งานกันอย่างแพร่หลาย ทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ อีกทั้งเป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับและใช้งานอย่างแพร่หลายในสหภาพยุโรปและยุโรปตะวันออกในบางประเทศ และสามารถเปรียบเทียบกับมาตรฐานการจัดประเภทผลิตภัณฑ์อื่นได้ เช่น การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ (Central Product Classification : CPC) ฉบับ Version 1.0 ขององค์การสหประชาชาติ และการจัดประเภทสินค้าตามระบบฮาร์โมนไนซ์ (Harmonized Commodity Description and Coding System : HS) ฉบับปี ค.ศ. 1996 ของคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Cooperation Council) เป็นต้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีมาตรฐานสามารถเปรียบเทียบกันได้ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

แนวคิดการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 1996)

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้จัดโครงสร้างการจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ออกเป็น 6 ระดับ คือ ประเภท หมวด หมู่ หมู่ย่อย รายการ และรายการย่อย โดยใช้แทนด้วยเลขรหัส 6 ตัว ดังนี้

ประเภท	ได้แก่	กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดซึ่งจัดประเภทผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะที่คล้ายกันเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยจัดไว้เป็น 17 ประเภทและใช้แทนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษคือ A-Q
หมวด	ได้แก่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากประเภท มีทั้งสิ้น 60 หมวด และใช้แทนด้วยเลขรหัส 2 ตัวแรก
หมู่	ได้แก่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมวด มีทั้งสิ้น 220 หมู่ และใช้แทนด้วยเลขรหัส 3 ตัวแรก
หมู่ย่อย	ได้แก่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมู่ มีทั้งสิ้น 492 หมู่ย่อย และใช้แทนด้วยเลขรหัส 4 ตัวแรก
รายการ	ได้แก่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมู่ย่อย มีทั้งสิ้น 949 รายการ และใช้แทนด้วยเลขรหัส 5 ตัวแรก
รายการย่อย	ได้แก่	ผลิตภัณฑ์ที่ได้นำมาจัดประเภทเข้าไว้ในรายการ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2304 รายการย่อย และใช้แทนด้วยเลขรหัส 6 ตัว

ตัวอย่างโครงสร้างของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ระดับประเภทจนถึงระดับรายการย่อยที่ใช้แทนด้วยเลขรหัส 6 ตัว

ระดับโครงสร้าง รหัส ผลิตภัณฑ์จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ประเภท A ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การล่าสัตว์ และการป่าไม้

หมวด 01 ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การล่าสัตว์ และบริการที่เกี่ยวข้อง

หมู่ 01.1 พืชไร่ พืชผักเพื่อการค้า และพืชสวน

หมู่ย่อย 01.11 ธัญพืชและพืชไร่อื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

รายการ 01.11.1 ธัญพืช

รายการย่อย 01.11.11 ข้าวสาลีดูรัม

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA) และการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล (ISIC Rev. 3.0)

เนื่องจาก การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA) เป็นการจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ตามโครงสร้างการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล (ISIC Rev. 3.0) ดังนั้น โครงสร้างหลักในระดับประเภทและหมวดของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA) จึงเหมือนกับ ISIC Rev. 3.0 ทุกประการ สิ่งต่างออกไปคือในระดับหมู่ และหมู่ย่อย ที่มีการเพิ่มจำนวนรหัสมากขึ้นกว่าเดิม และทำการแตกย่อยในระดับรายการ (หลักที่ 5) และรายการย่อย (หลักที่ 6) ซึ่งสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบจำนวนรหัสของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA) และการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล (ISIC Rev. 3.0)

ระดับโครงสร้าง	จำนวนรหัส CPA	จำนวนรหัส ISIC Rev. 3.0
ประเภท	17	17
หมวด	60	60
หมู่	220	159
หมู่ย่อย	492	292
รายการ	949	-
รายการย่อย	2304	-

- รายละเอียดของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

<http://statstd.nso.go.th/classification/description.aspx?id=35>

- โครงสร้างของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

<http://statstd.nso.go.th/classification/structure.aspx?id=35>

2. การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (CPA 2011 NSO Version)

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (CPA 2011 NSO Version) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดจำแนกข้อมูลผลิตภัณฑ์ตามลักษณะของสินค้าและบริการ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับข้อมูลด้านการผลิต การค้า การบริโภคสินค้า และการขนส่งสินค้า เป็นต้น

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ) ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการจัดจำแนกข้อมูลผลิตภัณฑ์ตามลักษณะของสินค้าและบริการ เช่น ข้อมูลด้านการผลิต การค้า การบริโภคสินค้า และการขนส่งสินค้า เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ในที่นี้หมายถึง ผลผลิต (Output) ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activities) อันประกอบด้วยสินค้าและบริการ

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของมาตรฐานการจัดประเภท 4 ฉบับ ได้แก่

1. การจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย ปี 2552 (ฉบับปรับปรุงโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ) จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ
2. Statistical Classification of Products by Activity within the European Economic Community, 2008 (CPA 2008) จัดทำโดยสหภาพยุโรป
3. Central Product Classification Version 2 (CPC Ver.2) จัดทำโดยองค์การสหประชาชาติ
4. พิกัดอัตราศุลกากร พร้อมด้วยรหัสสถิติ ปรับปรุงถึง กรกฎาคม 2551 จัดทำโดยกรมศุลกากร (ซึ่งอ้างอิงจาก Harmonized Commodity Description and Coding System, 2007 (HS 2007) จัดทำโดยองค์การศุลกากรโลก)

ซึ่งเป็นมาตรฐานสถิติที่เป็นสากล เป็นที่รู้จัก ใช้งานกันอย่างแพร่หลาย ทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีมาตรฐานสามารถเปรียบเทียบกันได้ในประเทศและระหว่างประเทศ

● แนวคิดการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 2011 NSO Version)

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ) (CPA 2011 : NSO Version) เป็นการจัดจำแนกผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยยึดโครงสร้างของการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย ปี 2552 (ฉบับปรับปรุงโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ) เป็นหลัก โดยใช้ในระดับ 5 หลัก เป็นระดับผลิตภัณฑ์และยึดโครงสร้างของ CPA CPC และ HS เป็นหลักในระดับรายการและรายการย่อย

ดังนั้นจึงได้จัดทำขึ้นในรูปแบบของตารางเปรียบเทียบระหว่างการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กับการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ฉบับ ค.ศ. 2008 (CPA 2008) การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ ฉบับ 2 (CPC Ver.2) และพิกัดอัตราศุลกากร พร้อมด้วยรหัสสถิติ ปรับปรุงถึงกรกฎาคม 2551 ของกรมศุลกากร ซึ่งอ้างอิงจากพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนี (HS 2007) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีมาตรฐานสามารถเปรียบเทียบกันได้ในประเทศและระหว่างประเทศ

ตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติของมาตรฐานการจัดประเภทผลิตภัณฑ์		
มาตรฐาน	ผลิตภัณฑ์	คุณลักษณะในการจัดจำแนก
CPA 2008	ทั้งสินค้าและบริการ	ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
CPC Ver.2	ทั้งสินค้าและบริการ	ตามลักษณะและรายละเอียดของผลิตภัณฑ์
HS 2007	เฉพาะสินค้า	ตามลักษณะและรายละเอียดของผลิตภัณฑ์

ความแตกต่างระหว่างการผลิตสินค้าและการบริการผลิตสินค้า

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ซึ่งจัดตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้น ในส่วนของกิจกรรมการผลิตสินค้า แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การผลิตสินค้าขึ้นมาเพื่อจำหน่ายและการบริการผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง/ผู้บริโภค ดังนั้นการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ภายใต้รหัสกิจกรรมการผลิตเดียวกันจะต้องคำนึงถึงลักษณะดังกล่าว โดยที่การผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย ผู้ผลิตมีความเป็นเจ้าของในสินค้าและสามารถส่งมอบสินค้าจากหน่วยหนึ่งไปยังหน่วยอื่นโดยการทำธุรกรรมทางการตลาด ซึ่งสินค้านี้ดังกล่าวอาจผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนหรือชุมชนหรือใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอื่นๆ การผลิตสินค้าและการแลกเปลี่ยน (ซื้อขาย) สินค้าเป็นกิจกรรมที่แยกจากกัน สินค้าบางชนิดอาจจะไม่เคยถูกแลกเปลี่ยน (ซื้อขาย) ในขณะที่สินค้าบางชนิดถูกซื้อและขายนับครั้งไม่ถ้วน การแยกการผลิตสินค้าออกจากการขาย/การขายต่อเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในเชิงเศรษฐกิจของสินค้า ซึ่งในการบริการผลิตสินค้าจะไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว

การบริการผลิตสินค้าหรือบริการรับจ้างเหมาที่เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตสินค้านั้น ผู้ให้บริการผลิตสินค้าไม่ได้เป็นเจ้าของสินค้านี้ดังกล่าว และไม่สามารถนำสินค้าไปแลกเปลี่ยน(ซื้อขาย)ได้ เนื่องจากการให้บริการดังกล่าว เป็นการผลิตตามคำสั่งและเงื่อนไขของผู้ว่าจ้าง/ผู้บริโภค ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ สินค้าดังกล่าวจะถูกส่งกลับไปยังผู้ว่าจ้าง/ผู้บริโภค

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจจัดทำขึ้นตามโครงสร้างการจัดประเภทอุตสาหกรรมประเทศไทย ปี 2552 (ฉบับปรับปรุงโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ดังนั้นโครงสร้างหลักในระดับหมวดใหญ่ หมวดย่อย หมู่ใหญ่ หมู่ย่อย และผลิตภัณฑ์ ของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2554 (ฉบับสำนักงานสถิติแห่งชาติ) จึงเหมือนกับการจัดประเภทอุตสาหกรรมประเทศไทย ปี 2552 (ฉบับปรับปรุงโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ทุกประการ สิ่งที่เพิ่มเติม คือ มีการแตกรายละเอียดในระดับรายการและรายการย่อย

การจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้จัดจำแนกผลิตภัณฑ์ออกเป็น หมวดใหญ่ หมวดย่อย หมู่ใหญ่ หมู่ย่อย ผลิตภัณฑ์ รายการ และรายการย่อย โดยใช้แทนด้วยเลขรหัส 7 ตัว ดังนี้

หมวดใหญ่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุด	21	หมวดใหญ่	แทนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-U
หมวดย่อย	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมวดใหญ่	88	หมวดย่อย	แทนด้วยเลขรหัส 2 ตัวแรก
หมู่ใหญ่	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมวดย่อย	243	หมู่ใหญ่	แทนด้วยเลขรหัส 3 ตัวแรก
หมู่ย่อย	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมู่ใหญ่	440	หมู่ย่อย	แทนด้วยเลขรหัส 4 ตัวแรก
ผลิตภัณฑ์	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากหมู่ย่อย	1,089	ผลิตภัณฑ์	แทนด้วยเลขรหัส 5 ตัวแรก
รายการ	กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจากผลิตภัณฑ์	2,107	รายการ	แทนด้วยเลขรหัส 6 ตัวแรก
รายการย่อย	ผลิตภัณฑ์ที่ได้นำมาจัดประเภทเข้าไปในรายการ	3,983	รายการย่อย	แทนด้วยเลขรหัส 7 ตัว

- รายละเอียดของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 2011 NSO Version)

<http://statstd.nso.go.th/classification/description.aspx?id=4>

- โครงสร้างของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (CPA 2011 NSO Version)

<http://statstd.nso.go.th/classification/structure.aspx?id=4>